

РЕЗОЛЮЦИЯ 1787 (2011)¹

1. Парламентарната асамблея се счита задължена да допринесе за надзора върху ефективното изпълнение на решенията на Европейския съд по правата на човека („Съдът“), от което на първо място зависи пълновластието на Съда.

2. Въпреки че съгласно член 46 от Европейската конвенция за правата на човека („Конвенцията“) Комитетът на министрите осъществява надзор върху изпълнението на решенията на Съда, сега вече Асамблеята и националните парламенти трябва да играят много по-активна роля в това отношение; ако това не бъде направено, ключовата роля на Конвенцията, нейните надзорни механизми и Съветът на Европа като цяло могат да бъдат изложени на опасност.

3. По тази причина Асамблеята реши да даде приоритет на разглеждането на големи структурни проблеми, свързани със случаи, в които понастоящем се проявява изключително тревожно забавяне на изпълнението в девет държави – страни по Конвенцията – България, Гърция, Италия, Молдова, Полша, Румъния, Руската федерация, Турция и Украйна. В повечето от тези държави са били извършени специални посещения на място от докладчика и председателя на Комисията по правните въпроси и правата на човека, за да се разгледат заедно с националните ръководители, които вземат отговорните решения, причините за забавеното изпълнение или неизпълнение и да се наблегне на неотложната необходимост за намиране на решения на тези проблеми.

4. В редица други държави, *inter alia*, Албания, Армения, Азербайджан, Босна и Херцеговина, Грузия и Сърбия, въпросът за липсата на съответствие и нерешените проблеми също трябва да бъдат превърнати в приоритет.

5. С дълбока загриженост Асамблеята отбелязва продължаващото наличие на големи системни пропуски, които пораждаат голям брой повтарящи се констатации за нарушения на Конвенцията и сериозно накърняват върховенството на закона в съответните държави. По-конкретно тези проблеми са свързани с:

5.1. прекомерна продължителност на съдебното производство, което води до неефективна защита на широк кръг от основни права (особено ендемично в Италия);

5.2. хронично неизпълнение на националните съдебни решения (широко разпространено по-конкретно в Руската федерация и Украйна);

¹ Дебат на Асамблеята на 26 януари 2011 г. (6-о заседание) (вж.: Дос. 12455, Доклад на Комисията по правните въпроси и правата на човека, докладчик: Мг. Pourgourides). Текст, приет от Асамблеята на 26 януари 2011 г. (6-о заседание).

5.3. смъртни случаи и малтретиране от страна на правоприлагащите органи и липсата на ефективно разследване за тях (особено очевидно в Руската федерация и Молдова);

5.4. незаконно задържане и прекомерна продължителност на задържането (в Молдова, Полша, Руската федерация и Украйна).

6. Асамблеята осъжда споменатите по-горе проблеми и възнамерява да направи всичко възможно в сътрудничество с националните парламенти за подпомагане на държавите – страни по Конвенцията, и Комитета на министрите за изкореняване на тази позорна ситуация на несъобразяване с решенията на Съда.

7. По-конкретно Асамблеята настоява следните държави да дадат приоритет на конкретни проблеми:

7.1. България сега трябва да приеме изключителни мерки, за да избегне в бъдеще случаи, подобни на тези, които са докладвани в миналото във връзка със смъртни случаи и малтретиране под отговорността на правоприлагащите органи. Необходим е също така напредък в завършването на реформата, която има за цел постигането на пълно съответствие с Конвенцията по отношение на процедурата за депортиране на чужденци (*inter alia*, решението на Съда *Ал-Науиф и други срещу България*). Освен това България трябва да продължи усилията си за решаване на проблема с прекомерната продължителност на съдебните производства.

7.2. Прекомерната продължителност на съдебното производство, особено пред административните съдилища, както и злоупотребата с използване на сила от полицейски служители остават ключови въпроси, с които Гърция трябва да се справи.

7.3. Италия сега трябва да предприеме мерки по отношение на прекомерната продължителност на съдебното производство. Това е проблем от десетилетия въпреки различните временни решения, приети от Комитета на министрите. Друг тревожен въпрос е политиката на незачитане в редица случаи на временните мерки на Съда по отношение на чужденците.

7.4. Молдова трябва незабавно да предприеме мерки, за да гарантира прилагането на вътрешните окончателни съдебни решения, особено в т.нар. случаи на социално жилищно строителство (пилотното решение на Съда *Олару и други срещу България*). Освен това Молдова трябва да засили опитите си за избягване на по-нататъшни случаи на малтретиране на задържани от полицията, както и за гарантиране на ефективното разследване на такива злоупотреби. Допълнителни мерки следва да бъдат предприети също така за подобряване на условията в местата за задържане и попълването на пропуски в процедурите за арест и задържане под стража, идентифицирани от решенията на Съда. Накрая, важно е също така да се въведе ефективна вътрешна оздравителна мярка в отговор на пилотното решение *Олару и други*.

7.5. Прекомерната продължителност на производствата пред съдилища и административни органи, както и тази на задържането под стража са ключови въпроси, с които Полша трябва да се справи.

7.6. Въпросът за реституцията или обезщетяването за национализирани имоти трябва да остане приоритет за Румъния (вж. пилотното решение на Съда *Мария Атанасиу и други срещу Румъния* от 12 октомври 2010 г.). Румъния трябва да се справи с проблема за прекомерната продължителност на съдебното производство и неизпълнението на окончателните съдебни решения. Що се отнася до случая на *Ротару срещу Румъния*, свързан със злоупотреби с информация от румънската разузнавателна служба, въпреки настояването на Комитета на министрите законодателната реформа все още не е извършена – около 10 години след решението на Съда.

7.7. Руската федерация трябва да се заеме с неотложни въпроси, по-конкретно:

7.7.1. Свързани с функционирането на администрацията на системата на правосъдието и затворите: компетентните органи трябва да гарантират, че приетата през май 2010 г. реформа ще се обърне към изпълнението на националните съдебни решения (вж. пилотно решение *Бурдов* No. 2) и най-после ще бъде осъществена и ефективна – седем години след първоначалния казус с *Бурдов* (No. 1).

Във връзка с това Асамблеята отбелязва влизането в сила на федералния закон No. 68-FZ от 30 април 2010 г., който предвижда обезщетение за нарушаване на правото на съдебен процес в разумен срок или на правото на изпълнение на решението в разумен срок. Що се отнася до отмяната на влезли в сила окончателни решения чрез процедурата за преглед по реда на надзора (т.нар. надзор система, вж. делото *Рябих*), третият опит за ефективна реформа за ограничаване на използването на тази процедура сега трябва да се гарантира. Продължаващите усилия за решаване на основните въпроси за лошите условия и пренаселеността в предварителните арести, малтретирането в полицейския арест, прекомерната продължителност на задържането под стража и някои други процедурни пропуски, свързани с тях, са недостатъчни и трябва да се засилят, за да се постигне съответствие между руската практика и изискванията на Конвенцията.

7.7.2 Свързани с действията на силите за сигурност в Чеченската република: най-голямата тревога е във връзка с повтарящи се сериозни нарушения на правата на човека в този регион. За съжаление наскоро заявените структурни подобрения на вътрешните процедури за разследване все още не са довели до осезаеми резултати; научаваме, че президентът на Руската федерация неотдавна е внесъл във Федералното събрание проект за законодателство на интегрирана реформа на Министерството на вътрешните работи. Действителното изясняване поне на значителна част от тези случаи е наложително, за да се сложи край на атмосферата на безнаказаност в този регион.

7.7.3. Свързани с установените от Съда тежки и повтарящи се нарушения на правата на човека в Северен Кавказ: Асамблеята подчертава, че Руската федерация

трябва, също както и останалите държави – страни по Конвенцията, да предприеме изискваните отделни мерки, за да се сложи край на тези нарушения и на последиците от тях, и да предприеме необходимите общи мерки за ефективно предотвратяване на подобни нарушения в бъдеще.

7.8. В момента в Турция, освен спешната необходимост да се осигури правилно функциониране на съдебната система, най-разпространените проблеми са свързани с това, че не са образувани производства след решения на Съда, обявяващи, че първоначалните производства са в нарушение на Конвенцията в случая *Хулки Гюнеш срещу Турция* (решение от 19 юни 2003 г.) и повтарящото се лишаване от свобода на г-н *Осман Мурат Юлке* за отказ от военна служба (решение от 24 януари 2006 г.). Предишният значителен натиск от страна на Комитета на министрите, в т.ч. три междинни решения, все още не дава резултат.

7.9. Украйна трябва спешно да приеме цялостна стратегия за справяне със ситуацията, в която остават неизпълнени голям брой вътрешни окончателни решения въпреки значителния натиск от страна на Комитета на министрите, както и да приложи ефективни средства за съдебна защита в отговор на пилотното решение *Юрий Николаевич Иванов срещу Украйна*. Украйна трябва също така да ускори вътрешните съдебни производства, да реформира наказателното производство и да гарантира пълната независимост и безпристрастност на съдиите. Освен това са необходими мерки за борба със злоупотребата на сила от полицейските служители и за гарантиране на ефективното разследване на твърденията за такова малтретиране. Продължаващата безнаказаност на подбудителите и организаторите на убийството на журналиста Гонгадзе (*Гонгадзе срещу Украйна*, решение от 8 февруари 2006 г.) все още е предмет на голямо безпокойство (вж. Резолюция 1466 (2005) и Резолюция 1645 (2009) на Асамблеята и Препоръка 1856 (2009)).

7.10. Обединеното кралство трябва да сложи край на практиката на забавяне на пълното прилагане на решенията на Съда по отношение на такива политически чувствителни въпроси, като правото на глас на лишените от свобода (вж. във връзка с това решение на Съда по *Грийнс и МТ срещу Обединеното кралство* от 23 ноември 2010).

8. Декларацията *Интерлакен* и Планът за действие от февруари 2010 г. уточняват, че трябва да се даде приоритет на пълното и експедитивно съобразяване с решенията на Съда. Съгласно целите на процеса *Интерлакен* Асамблеята счита, че тя също трябва да остане фокусирана върху този въпрос и паралелно да се гарантира периодичен и строг парламентарен контрол върху изпълнението на програмата както на европейско, така и на национално равнище. Ролята на националните парламенти в това отношение може да бъде решаваща, както беше показано от парламентарните механизми за контрол, въведени в Нидерландия и Обединеното кралство.

9. Основна причина за недостатъчното съответствие с решенията на Съда е липсата на ефективни вътрешни механизми за осигуряване на бързо прилагане на необходимите мерки, което често изисква координирани действия на националните власти.

10. С оглед на гореизложеното Асамблеята:

10.1. настоятелно призовава националните парламенти, които все още не са направили това, да въведат конкретни механизми и процедури за ефективен парламентарен контрол върху изпълнението на решенията на Съда;

10.2. призовава държавите-членки да създадат ефективни вътрешни механизми чрез законодателството или по друг начин, както е заложено в Препоръката на Комитета на министрите CM/Res (2008) 2, за бързо изпълнение на решенията на Съда, а също така и за създаване на гаранции, че органът, вземащ решения на най-високо политическо равнище, ще поема и пълната отговорност за координирането на всички аспекти на вътрешния процес на изпълнение;

10.3. настоятелно призовава компетентните органи на държавите, посочени в тази резолюция, да предприемат всички необходими мерки за решаване на нерешени те проблеми, посочени в доклада на Асамблеята;

10.4. призовава председателите на националните парламентарни делегации, ако е необходимо и заедно с компетентните министри от държавите, в които бяха предприети посещения на място, да представят постигнатите резултати от решаването на важните проблеми, подчертани в настоящата резолюция;

10.5. си запазва правото да предприеме подходящи действия, ако съответната държава продължава да не успява да вземе подходящи мерки, изисквани от решението на Съда, или в случай че националният парламент не успее да окаже подходящ натиск върху правителството за изпълнение на решенията на Съда;

10.6. настоява с оглед на неотложната нужда държавите – страни по Конвенцията, да ускорят изпълнението и да постигнат пълно съответствие с решенията на Съда, като предвид възникналите в това отношение проблеми в няколко страни Асамблеята остава решена да се фокусира върху този въпрос и да продължава да му дава приоритет.